

UZASADNIENIE OPINII W SPRAWIE WNIOSKU O NADANIE STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO

DR. INŻ. JANOWI BODZIARCZYKOWI

dotyczy: uchwały Komisji Habilitacyjnej z dnia 04 grudnia 2012 r.

Ocena wkładu dr. inż. Jana Bodziarczyka w rozwój dyscypliny naukowej

Ocenić podlegała autorska monografia pt. Struktura i dynamika populacji jęczycznika zwyczajnego *Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm. w Polsce, wydana w wydawnictwie: Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie nr 490, seria Rozprawy, zeszyt 367 (2012). Publikacja liczy 240 stron, w tym zasadniczy tekst 171 stron, a pozostałe to literatura, aneksy zawierające spis wszystkich stanowisk jęczycznika w Polsce, część szczegółowych rycin oraz streszczenie w języku angielskim.

Prof. dr hab. Bogdan Zemanek stwierdził, że praca jest, w dobie obecnej, ewenementem ze względu na to, że jest dziełem jednego autora oraz że jest pojedynczym dziełem monograficznym. Jest to podsumowanie wieloletnich badań nad różnymi aspektami życia i funkcjonowania jednego gatunku, rzadkiego i chronionego we florze polskiej.

Recenzent podsumował wyniki pracy ujmując je w następujących punktach:

- ustalono aktualny obraz rozmieszczenia jęczycznika w Polsce;
- określono liczebności jęczycznika na ok. 2,5 mln osobników;
- stwierdzono zróżnicowanie wzorców rozmieszczenia, zagęszczenia i wielkości w zależności od położenia geograficznego;
- nakreślono obraz funkcjonowania populacji jęczycznika od stadium siewki do osobnika senilnego oraz wzajemnych stosunków pomiędzy stadiami rozwojowymi;
- stwierdzono, że czynnikami warunkującymi lokalne rozmieszczenie jęczycznika są rumosz skalny i ścioła bukowa i ich wzajemne relacje;
- stwierdzono, że warunkiem prawidłowego funkcjonowania populacji jęczycznika są stałe, lecz niewielkie zaburzenia siedliska;
- zarysowano prognozę rozwoju polskich populacji jęczycznika w związku z ociepleniem klimatu, a także zmniejszeniem się presji antropogenicznej na lasy.

Prof. dr hab. Bogdan Zemanek stwierdził, że praca ma zasadnicze znaczenie dla ochrony przyrody – stwierdzenie aktualnego rozmieszczenia i liczebności, lokalnych zagrożeń i „wąskich gardeł” występujących w cyklu życiowym pozwoli na racjonalne podejście do ochrony badanego gatunku. W opinii Recenzenta, ze względu na to, że praca omawia gatunek chroniony na terenie Polski to fakt opublikowania jej w języku polskim można odebrać pozytywnie. Oceniał również, że Habilitant, posiada tak szczegółowe materiały, że jest w stanie stworzyć model funkcjonowania populacji jęczycznika w czasie i przestrzeni, uwzględniający również zmiany siedliska a to byłoby ukoronowaniem Jego długoletnich badań, których na świecie nie ma wiele. W konkluzji Prof. dr hab. Bogdan Zemanek stwierdził, że praca wskazana jako podstawa habilitacji jest, Jego zdaniem, znaczącym, cennym i oryginalnym osiągnięciem naukowym, mającym w dodatku duże znaczenie praktyczne w dziedzinie ochrony przyrody, i spełnia wymagania zawarte w ustawie o stopniach i tytule naukowym.

Dr hab. Stanisław Małek, prof. UR stwierdził, że rozprawa habilitacyjna dr. inż. Jana Bodziarczyka stanowi oryginalne opracowanie wnoszące istotny wkład w rozwój nauk leśnych

i uzupełniający wiedzę w zakresie struktury i dynamiki populacji jęczmienia zwyczajnego oraz procesów w nich zachodzących o nowe fakty o charakterze naukowym, jak i mogące znaleźć zastosowanie w praktyce. Praca stanowi ważną pozycję metodyczną w zakresie wykorzystania technik szacowania struktury i dynamiki populacji w leśnictwie. Za najważniejsze wnioski przyczyniające się do znacznego poszerzenia wiedzy Recenzent uznał: zweryfikowanie granic występowania jęczmienia zwyczajnego i zasobów tego gatunku, określenie zależności jego występowania od warunków ekologicznych oraz podanie wzorca jego przestrzennego rozmieszczenia w makro- i mikroskali. Jako cenne określił badania relacji pomiędzy osobnikami reprezentującymi różne stadia rozwojowe oraz czynnikami siedliska, warunkującymi jego występowanie, rozwój osobników i trwałość populacji.

Prof. dr hab. Stefan Zajączkowski wymienił najważniejsze osiągnięcia Kandydata przedstawione w rozprawie habilitacyjnej i stwierdził, że wyniki prac zawarte w publikacji, wskazanej przez Kandydata jako osiągnięcie stanowiące podstawę do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego, mają dużą wartość naukową i stanowią poważny wkład w rozwój badań leśnych, a w szczególności ekologii populacyjnej roślin, struktury i dynamiki zbiorowisk leśnych oraz ochrony przyrody. Zostały one wykonane przy zastosowaniu nowoczesnych metod, zgodnych ze standardami międzynarodowymi, a uzyskane wyniki zostały zinterpretowane prawidłowo.

W opinii Komisji habilitant powinien rozważyć możliwość publikacji wyników badań w języku angielskim co sprawi, że Jego dorobek naukowy wniesie bardziej znaczący wkład w rozwój uprawianej dyscypliny w skali międzynarodowej.

Ocena aktywności naukowej dr. inż. Jana Bodziarczyka

Ogólny dorobek naukowy dr. inż. Jana Bodziarczyka obejmuje 77 pozycji naukowych, w tym:

19 prac opublikowanych przed doktoratem,

58 prac opublikowanych po doktoracie.

W dorobku Habilitanta znajduje się też 57 opracowań niepublikowanych (ekspertyz, raportów).

Prace naukowe opublikowane zostały w czasopismach o IF od 0,31 do 1,75 i punktacji od 13 do 32 punktów (w *Journal of Vegetation Science*, *Forest Ecology and Management*, *Ekologia polska*, *Polish Journal of Ecology*, *Dendrochronologia*) oraz w czasopismach aglo- lub polskojęzycznych o punktacji od 2 do 9 punktów (m.in. *Przegląd Zoologiczny*, *Pieniny – Przyroda i Człowiek*, *Folia Forestalia Polonica*, *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica*, *Roczniki Bieszczadzkie*, *Polish Journal of Entomology*). Ponadto dr inż. Jan Bodziarczyk opublikował 24 rozdziały w monografiach.

Łączny IF prac wynosi 5,12 a zgodnie z rokiem opublikowania 2,71.

Łączna liczba punktów:

- wg listy MNiSW z 25.06. 2010 – 274 (100 przed doktoratem i 174 po doktoracie),

- wg listy MNiSW z 17.09.2012 – 377 (133 przed doktoratem i 244 po doktoracie).

Liczba cytowań na dzień 30.10.2012 r. wg bazy Scopus wynosi 98, a indeks Hirsha = 5, wg bazy Web of Science – liczba cytowań 70, zaś indeks Hirsha = 2.

Aktywność publikacyjna zwiększyła się z 1,9 pracy/rok przed doktoratem do 4,1 pracy/rok po doktoracie.

Prof. dr hab. Bogdan Zemanek ocenił dorobek mierzony wskaźnikami punktowymi jako bardzo przyzwoity, podkreślając, że nauki leśne nie należą do dziedzin najwyższej punktowanych, a Kandydat wiele prac publikował lokalnie, gdyż tam wyniki Jego badań są najbardziej oczekiwane.

Dr hab. Stanisław Małek, prof. UR stwierdził, że w przypadku starania się o stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk leśnych, dyscyplinie leśnictwo uzyskane wskaźniki należy uznać jako dobre. Zauważył także, że większość artykułów lub komunikatów naukowych jest efektem ich wcześniejszego przedstawienia na konferencjach naukowych i wynikają głównie z prowadzonych własnych badań. Recenzent zwrócił uwagę, że dr inż. Jan Bodziarczyk jest dojrzałym pracownikiem naukowym, potrafiącym pracować zarówno samodzielnie, jak i w zespole.

Prof. dr hab. Stefan Zajączkowski uznał, że Habilitant wykazał się wysoką aktywnością naukową, wyrażającą się licznymi publikacjami, w tym także w prestiżowych czasopismach międzynarodowych, jak też udziałem w konferencjach naukowych w kraju i zagranicą. Dorobek naukowy dr. inż. Jana Bodziarczyka jest znaczny i został istotnie zwiększony po uzyskaniu stopnia naukowego doktora.

Charakteryzując tematykę badawczą poruszaną przez Habilitanta Prof. dr hab. Bogdan Zemanek stwierdził, że w swej postawie naukowej dr Jan Bodziarczyk wykazuje cechy wszechstronnego przyrodnika, łączącego fachową wiedzę leśną z botaniczną i zoologiczną, dzięki czemu jest ceniony jako specjalista i ekspert. Badania dr. inż. Jana Bodziarczyka cechuje niezwykła solidność i dociekliwość, dzięki temu uzyskuje wiarygodne materiały wyjściowe do dalszego przetwarzania. Jego aktywność naukowa jest znaczna, a tematyka badawcza wskazuje na skłonność do podejmowania, niezbyt popularnych, zadań długofalowych i dotyczących terenów chronionych. Prof. dr hab. Bogdan Zemanek podsumował cały dorobek po doktoracie stwierdzając, że cechuje go spójność tematyki, oparcie się na solidnych materiałach wyjściowych i świadczy o wysokich umiejętnościach metodologicznych Habilitanta, dzięki czemu uzyskiwane wyniki są wiarygodne i wysoko cenione przez środowisko przyrodników.

Dr hab. Stanisław Małek, prof. UR stwierdził, że główna problematyka, którą zajmuje się Kandydat, jest aktualna i istotna zarówno z naukowego, jak i praktycznego punktu widzenia, a jednocześnie jest dość trudna i wymagająca z punktu widzenia metodycznego i analitycznego. Charakterystyczne dla dorobku Habilitanta jest to, że jego badania są skoncentrowane wokół głównego zainteresowania badawczego i dzięki temu możliwe było osiągnięcie istotnych dla nauki i praktyki wyników, a samego Kandydata można uznać za specjalistę w zakresie ekologii populacyjnej roślin. Podsumowując dorobek naukowy dr inż. Jana Bodziarczyka, Recenzent stwierdził, że jest on znaczny oraz wnosi istotne i nowe elementy do dyscypliny leśnictwo. Na podkreślenie zasługuje umiejętność Habilitanta do identyfikowania ważnych problemów badawczych, zdolność do jasnego stawiania hipotez i logicznej ich weryfikacji, biegłość w stosowaniu metod matematycznych do rozwiązywania zagadnień, fachowość w konfrontowaniu uzyskanych wyników z klasyczną i współczesną literaturą krajową i zagraniczną oraz umiejętność przenoszenia wniosków uzyskanych w trakcie badań naukowych na poziom praktyczny.

Prof. dr hab. Stefan Zajączkowski stwierdził, że prowadzone przez dr inż. Jana Bodziarczyka badania są oryginalne i posiadają dużą wartość naukową. Na wyróżnienie zasługuje szeroki wachlarz Jego zainteresowań badawczych oraz umiejętność pracy w zespołach badawczych.

Ocena osiągnięć dydaktycznych, popularyzatorskich oraz współpracy z instytucjami, organizacjami i towarzystwami naukowymi

Dr inż. Jan Bodziarczyk uczestniczył jako główny wykonawca w programach europejskich dotyczących wdrażanie sieci Natura 2000 – 1 projekt Phare (we współpracy z Francuską Federacją Regionalnych Parków Przyrodniczych) oraz 2 projektach w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Był kierownikiem grantu KBN nr 3 PO4G 069 22, oraz głównym wykonawcą w 1., a wykonawcą w 4. innych grantach KBN. Obecnie jest głównym wykonawcą w grantie NCN. Uczestniczył w 9. projektach uczelnianych, w tym w 3. jako kierownik.

Brał też udział w projektach organizowanych przez: Instytut Botaniki PAN (3 – jako wykonawca), Babiogórski Park Narodowy (wykonawca), Pieniński Park Narodowy (główny wykonawca), GIOŚ (główny wykonawca i koordynator), Miasto Kraków (wykonawca), Instytut Ochrony Przyrody PAN (przygotowanie projektu), NFOŚ (konsultant i wykonawca).

W ramach współpracy z gospodarką leśną wykonywał ekspertyzy przyrodnicze na zlecenie Lasów Państwowych, zaś dla organów ochrony przyrody i ochrony środowiska – liczne ekspertyzy dla parków narodowych (Pieniński, Babiogórski), rezerwatów (waloryzacje przyrodnicze), oraz na zlecenie Instytutu Botaniki PAN, Instytutu Ochrony Przyrody PAN, GIOŚ-u.

Brał udział w 45 konferencjach naukowych, w tym w 7 zagranicznych, na których sam lub jako współautor zaprezentował 49 referatów lub posterów.

Jest redaktorem czasopisma Pieniny – Przyroda i Człowiek (od 2006 r.) i członkiem zespołu redakcyjnego czasopisma Chrońmy Przyrodę Ojczystą (od 2011 r.). Brał udział w redagowaniu polsko-słowackiej Monografii Pienin (redaktor części przyrodniczej). Recenzował artykuły do różnych czasopism m.in. Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica, Polish Botanical Studies, Studia Naturae, Chrońmy Przyrodę Ojczystą, Leśne Prace Badawcze.

Dr inż. Jan Bodziarczyk jest członkiem Polskiego Towarzystwa Botanicznego, gdzie przez kilka lat był członkiem zarządu Oddziału Krakowskiego. W roku 2001 był współzałożycielem Sekcji Pteridologicznej PTB. Jest członkiem International Association for Vegetation Science (od 1995 r.) i Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi (od 1995 r.).

W macierzystej uczelni był członkiem Rady Wydziału Leśnego AR i Wydziałowej Komisji ds. Nauki (2003-2005), członkiem Uczelnianej Komisji Wyborczej (2005-2008), sekretarzem (1999-2001) i członkiem (2008) Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, członkiem Wydziałowej Komisji ds. Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Krynicy (2008-2012).

Poza uczelnią pełnił funkcję członka Rady Naukowo-Społecznej Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Beskidu Sądeckiego” (2005-2008), Regionalnych Zespołów Opiniotwórczo-Doradczych ds. inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych przy RDLP Kraków i RDLP Krosno (2006-2007), zaś aktualnie jest członkiem Rady Naukowej Pienińskiego Parku Narodowego (od 2009).

Jako nauczyciel akademicki dr inż. Jan Bodziarczyk prowadzi zajęcia w pełnym wymiarze. Realizuje różnorodne zajęcia – ćwiczenia, zajęcia terenowe, wykłady dla różnych specjalności w obrębie studiów leśnych, przede wszystkim z przedmiotu Botanika leśna. Opracował i prowadzi kursy autorskie – Edukacja ochrony przyrody, Edukacja przyrodniczo-leśna, Ochrona przyrody. Uczestniczy także w Podyplomowym Studium Ochrony Przyrody im. Profesora Stefana Myczkowskiego, gdzie prowadzi wykłady i ćwiczenia oraz opiekuje się dyplomantami (4 prace pod Jego kierownictwem). Pod Jego kierunkiem wykonano 24 prace magisterskie i 10 prac

inżynierskich, również recenzował liczne prace inżynierskie. W latach 1995-2005 był opiekunem studentów specjalności Ochrona Zasobów Leśnych.

Od początku swej pracy na uczelni dr Bodziarczyk opiekuje się Sekcją Botaniki Leśnej i Ochrony Przyrody Koła Naukowego Leśników. W ramach Sekcji organizował liczne wyjazdy terenowe połączone z badaniami, m.in. do parków narodowych (Pienińskiego, Słowińskiego, Gorczańskiego, Bieszczadzkiego, Magurskiego), rezerwatów i innych interesujących kompleksów leśnych, a także za granicę – w Karpaty Wschodnie (Czarnohora). W sumie opiekował się 35 wyjazdami badawczymi. Rezultatem były liczne raporty, doniesienia i artykuły z udziałem studentów, jak również konferencje studenckie, których Habilitant był współorganizatorem (17 konferencji).

Prof. dr hab. Bogdan Zemanek ocenia dr. inż. Jana Bodziarczyka jako badacza o ustalonej pozycji eksperta w specjalności, którą reprezentuje. Swoim dorobkiem naukowym oraz wielostronną działalnością dydaktyczną i organizacyjną dowiódł, że spełnia warunki stawiane kandydatom do stopnia naukowego doktora habilitowanego określone w ustawie o stopniach i tytule naukowym

W opinii dr hab. Stanisława Małka, prof. UR jedyną słabszą stroną w działalności dr inż. Jana Bodziarczyka jest jego niewielkie formalne doświadczenie międzynarodowe - odbyte staże naukowe. Jednakże brał czynnie udział w 6 międzynarodowych konferencjach naukowych, zorganizował 3 międzynarodowe zagraniczne wyprawy naukowe oraz w 3 międzynarodowych tematach badawczych. Dorobek dr inż. Jana Bodziarczyka został w części opublikowany w czasopiśmie zagranicznych. Biorąc pod uwagę wymienione wcześniej argumenty Recenzent stwierdził, że znaczący dorobek naukowy dr inż. Jana Bodziarczyka oraz przedstawiona przez niego rozprawa habilitacyjna spełniają warunki wymagane do uzyskania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk leśnych, w dyscyplinie leśnictwo.

Prof. dr hab. Stefan Zajączkowski podkreślił, że Habilitant jest doświadczonym badaczem i cieszącym się autorytetem uznanym w skali krajowej specjalistą w zakresie szeroko pojętej ekologii roślin oraz ochrony przyrody. Stwierdził, z całym przekonaniem, że zarówno cała aktywność naukowa Kandydata, jak i zgłoszone przez niego osiągnięcie naukowe, stanowiące podstawę do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego, spełniają warunki do nadania Mu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk leśnych, w dyscyplinie – leśnictwo

W oparciu o wnioski zamieszczone w recenzjach oraz dyskusję w trakcie posiedzenia Komisja stwierdza, że dr inż. Jan Bodziarczyk wniósł znaczny wkład w rozwój dyscypliny leśnictwo a jego aktywność naukową należy określić jako bardzo istotną.

Przewodniczący



Prof. dr hab. Grzegorz Węgrzyn

Sekretarz



Dr hab. Jerzy Skrzyszewski

Kraków, 04.12.2012 r.